

Vast dag-nachtritme voor gezonde koe

Koeien met een heel vast dag-nachtritme vóór het afkalven blijven het best gezond ná afkalven.

Dat vertelde dierenarts Ingrid van Dixhoorn tijdens de online VKON-bijeenkomst 'op KOers'.

HENK TEN HAVE

Het optimaliseren van de levensduur van melkkoeien, dat was het thema van het online evenement 'op KOers' dat onderzoeksbureau VKON op 10 november organiseerde voor melkveehouders en dierenartsen. Een van de sprekers

was dierenarts Ingrid van Dixhoorn, werkzaam als onderzoeker bij Wageningen Livestock Research. Zij ging onder andere in op een onderzoek van Wageningen Livestock Research, met als partners Dierenkliniek Den Ham, Relitech, Nedap, Farmre-

sult, Aeres Hogeschool en Crumelhaeve, met betrekking tot de veerkracht (resilience) van melkkoeien: hoe kun je de veerkracht meten en beïnvloeden met als doel om de levensduur te verlengen?

Voor het onderzoek werden koeien van melkveebedrijven gevolgd in de droogstand tot zes weken na het afkalven. De koeien werden tweemaal per week klinisch gescoord, en ze kregen een smarttag aan hals en poot om continu sensordata te verzamelen over de activiteit van de koe en de plaats van het dier in de stal. Op de bedrijven werd ook Koekompas uitgevoerd om de

omgevingskenmerken te bepalen. "Wat duidelijk naar voren kwam, was dat koeien met een heel vast dag-nachtritme vóór het afkalven het best gezond blijven ná afkalven", aldus Van Dixhoorn. Een vast dag-nachtritme betekent dat koeien op vaste tijden eten, drinken en rusten. "Koeien zonder zo'n vast patroon hebben een grotere kans om ziek te worden na afkalven. Als je door metingen weet welke koeien geen vast patroon hebben in de droogstand, kun je nog bijsturen; de koeien zijn dan nog gezond. Vervolgens kun je ze met een goede gezondheid de lactatie insturen."

Met de sensordata was ook te zien dat het dag-nachtritme van sommige koeien helemaal verstoord raakte na afkalven, terwijl andere koeien juist een vaster patroon kregen, bijvoorbeeld door de vaste melktijden. Van Dixhoorn: "Door het gebruik van sensoren kunnen we dit in beeld brengen en kan in kaart worden gebracht wat het management van de boer direct doet op de koe. Je kunt meteen evalueren. Ook kun je de verschillen zien tussen individuele koeien en groepen koeien en vervolgens eventueel bijsturen en of een koe een handje helpen."

Niet te snel afvoeren

Voer een koe pas van je bedrijf af als je als veehouder zeker weet dat het dier de volgende lactatie niet meer goed mee kan. Dat zei Willem van Laarhoven van Valacon tijdens de online bijeenkomst 'op KOers'. Hij gaf daarvoor diverse argumenten:

- Een koe die vijf of meer lactaties probleemloos in productie is, heeft een bovengemiddelde aanleg voor levensduur.
- Een oudere koe geeft gemiddeld meer melk dan een vaars.
- De gemiddelde toename van de genetische potentie voor melkproductie kan dat verschil in melkproductie niet goedmaken.
- Oudere koeien zijn efficiënter in melkproductie; ze hebben minder nutriënten nodig voor onderhoud en herstel.

van start ging. "We willen onder andere kijken wat veehouders een nuttig nieuw kengetal vinden", zei Van Dixhoorn. "Daarvoor willen we data op bedrijven bundelen en daar goede indicatoren uithalen."

In kaart brengen wat management direct doet op koe

Verder was ook aan de hand van hoogfrequente metingen met sensoren te zien dat hoe minder fluctuaties in een lactatiecurve van een koe zitten, hoe minder het dier te maken heeft met mastitis, ketose en vruchtbaarheidsproblemen. Deze koeien blijven over het algemeen ook langer op het bedrijf.

Nuttig nieuw kengetal

Wageningen Livestock Research wil de kennis die met het onderzoek is verzameld, meer in de praktijk vormgeven met het nieuwe Kennis op Maat (KOM)-programma genaamd 'Veerkracht - Lange Leve de Gezonde Melkkoe' dat eind 2020

len die via een app veehouders en adviseurs van veehouders kunnen helpen om goede beslissingen te nemen voor het bedrijf. Door de sensoren kun je het effect van de beslissingen meteen evalueren. Het is veel meer *custom made*. Met bundelen van data kunnen we ook boven water krijgen wat de *key influencers* op een bedrijf zijn: wat zijn de grootste beperkende factoren om bijvoorbeeld de levensduur te verhogen. Zo proberen we steeds meer handvaten te geven om op individueel en koppelniveau bij te sturen, te kijken wat goed gaat en wat aangepast kan worden om de levensduur te verlengen." §

